

Jak jsem byl za vaše peníze státním úředníkem

- CZ24 News | 2. prosince 2020

ČESKO: Před zhruba deseti lety jsem nastoupil na menší specializované oddělení středně velkého státního úřadu. Nemá smysl rozebírat, proč jsem tam vydržel pracovat pět let a zároveň píšu následující kritické řádky. Informace, které o mém působení na dotyčném úřadě chci podat, jsou relevantní bez ohledu na mou osobu. V první řadě chci deklarovat, že jsem tam pracoval rád, a potkal jsem tam spoustu skvělých a pracovitých lidí, od kterých jsem se něco naučil. Ovšem to by se mi klidně mohlo stát i při hospitalizaci v nemocnici nebo pobytu v base. O místě samotném to nevypovídá vůbec nic, jak si dále ukážeme (i když se od dob mého působení jistě mnohé změnilo).

Do práce jsem musel chodit nejdříve na 9:00. Nebylo prý žádoucí, abych (tak jako 90 % ostatních zaměstnanců) stepoval už v 5:55 před vchodem dožadujíc se časného vstupu zajišťujícího možnost vypadnout z práce už ve 15:00. Ok, stejně jsem si vždycky raději přispal, takže jsem uvítal příkaz nechodit do práce moc brzy. Mé první kroky každý pracovní dne pravidelně směřovaly pro něco malého k snědku do kantýny, která byla okolo deváté hodiny ještě pořád solidně zaplněna lidmi, kteří si odpíchli už v šest. Mimochodem, docházkový systém fungoval na přístupovou kartu, ovšem čas příchodu a odchodu musel každý pracovník vyplňovat ručně do separátního systému, který NEBYL s přístupovou kartou automaticky spárován. Každému zaměstnanci musel záznam na kartě korespondovat s ručně psanou docházkou a zároveň vycházet na 40 hodin týdně (což bylo možné zkontrolovat pouze ručně porovnáním obou systémů). První věc, kterou mě můj ostrý kolega v kanclu naučil, byla ošálit docházkový systém a získat půl hodiny týdně navíc. Stačilo zůstat v práci každý den o půl hodiny déle, nechat si na pátek k dopracování jen šest a půl hodiny, ale odejít už po hodinách šesti. Docházkový systém totiž k odseděné pracovní době připočítával i půl hodinu navíc na oběd, ale uměl to až po šesté hodině dál. V podstatě se drtivá část práce úředníků

sestávala z vymýšlení podobných opatření, jejichž cílem bylo zajistit způsob, jak pracovat co nejméně.

Výše zmíněný zkušený kolega odcházel do důchodu. Když zrovna nebyl na darování krve (což je jistě záslužná činnost s přinášející výhodou pracovní volna na zbytek dne), tak se staral o evidenci majetku. Měl na starosti přehledy o tom, kde se jaký majetek nachází, kolik stál, jaké je jeho zůstatková účetní hodnota apod. Zejména ovšem předsedal komisi, která majetek průběžně vyřazuje, a jednou za rok jej všechen zkontroluje (včetně nemovitostí). Jednou za měsíc pořádal kolega jednání vyřazovací komise. Chodil vždy v obleku a kravatě, a zasedání se většinou protáhlo na celé odpoledne (čti, do 15:00). Když jako novopečený penzista dostal za úkol předat svou agendu mně, moc se k tomu neměl. Když mi po několika urgencích našeho ředitele předal dva šanony a pár e-mailů z archivu, pochopil jsem, kudy běží zajíc. Jeho agenda totiž zabrala odhadem tak jednu hodinu měsíčně, ovšem pro něj to byla práce na plný úvazek. Bez ohledu na jeho pracovní nasazení byl v majetku úřadu takový chaos, že kdyby se informace, jak stát nakládá s majetkem dostala na veřejnost, stanou se z poloviny obyvatel této země okamžitě anarchokapitalisti.

Kupříkladu evidence software se dělala tak, že zaměstnanci dostanou pokyn opsat si z Windows seznam nainstalovaných programů (že existuje něco jako licence nikoho nezajímá). Jedna čerstvá a nadšená vedoucí IT měla tendence všechny faktury a licenční oprávnění po baráku neodbytně shánět, ale tak dlouho prudila dvacet let sloužící zkušené úřednice z účtárny, až byla zbavena funkce. Fyzický majetek se polepoval inventárními štítky, které jednou za rok někdo oběhl s papírem a tužkou (po přechodu na elektronické snímače se načítal čárový kód). Ve skutečnosti se natištěné archy čárových kódů válely v šuplících a jednou za rok je někdo hromadně načte čtečkou. Nemovitosti se kontrolovaly přes vzdálený přístup do katastru, aniž by se někdo zvedl ze židle, a provedl místní šetření. Tak se stane, že najednou zjistíte, že máte v majetku kůlnu, která každý měsíc odebírá elektřinu, ale klíče k ní nejsou k nalezení, protože tam dlouhé roky nikdo nebyl.

Jelikož jsem nově nabytou funkci majetkáře vykonával vedle své hlavní náplně svědomitě (čti – nebránil jsem se tomu tak zkušeně jako místní veteráni), byla mi přidělaná funkce další, tentokrát v oblasti stravování. To byl tenký led. Neexistuje důležitější oblast pro úředníka (kromě jeho platu) než stravování. Zdražení dotovaného jídla z 22 korun na 23 nám neprošlo, protože by to prý pro většinu zaměstnanců bylo likvidační. Při projednávání veřejné zakázky na poskytování stravovacích služeb se na jednání ohlásilo tolik zástupců ze všech oddělení, že se poprvé v historii musely donést další židle do hlavní zasedačky z jiných pater. Práce v komisích měla ale i své výhody. Mohl jsem jezdit na školení do hor na rekreační chaty ministerstva financí a popíjet od daně osvobozený alkohol a dopřávat si od daně osvobozenou masáž.

Jeden kolega, o málo starší než já, nebyl zrovna největší pracant. Nezvládl nikdy přijít do práce včas ani v těch 9:00. I to mu bylo málo, a na každé poradě oddělení spal. Na každém školení spal. Po obědě si zul boty, zatáhl si žaluzie, a spal. Nešlo se na něj doklepat. Když otevřel, měl většinou na čele otlačenou klávesnici. Já opravdu nepřeháním, nemám k tomu důvod. I na něj ale jednou došlo. Jak asi tušíte, ve státním se moc nepropouští. Není to zvykem. Já jsem zažil přímé vyhazovy dva. Jednou se hledal obětní beránek za nesprávné čerpání evropských fondů, podruhé šlo o případ brutálního alkoholismu. Kde skončil obětní beránek, to nevím, ale alkoholik dnes dělá na jiném úřadě na vyšší pozici. Stejný osud čekal i na mého kolegu spáče – jiný úřad, vyšší plat. Důvodem spáčova odchodu ale nebyl vyhazov, ale reorganizace kvůli služebnímu zákonu (neobhájil svůj post a musel by zpět na pozici řadového zaměstnance, což bylo pod jeho úroveň, tak odešel sám).

Vykonání povinných zkoušek nutných pro vstup do služebního poměru kvůli služebnímu zákonu bylo kapitolou sama pro sebe. Nahnali nás všechny do velké místnosti, kde jsme si prošli testy otázku po otázce, naučili jsme se správné odpovědi nazpaměť, a další týden jsem si ten samý

test napsali již naostro. Služebnímu zákonu bylo učiněno zadost, takže jsme se konečně mohli začít věnovat něčemu užitečnému, jako bylo vysedávání u kávičky v kancelích ostatních kolegů, organizování sportovních soutěží mezi zaměstnanci (konaných v pracovní době), nebo sledování internetu na širokoúhlých FullHD monitorech s velkou úhlopříčkou (připomínám, že se bavíme o první polovině minulé dekády, kdy podobné vybavení rozhodně nebylo samozřejmostí a mnohde jí není dodnes).

Možná nejpřekvapivější pro mě bylo, kolik mladých lidí do podobného úřadu nadšeně chodí. Kolik si toho nárokují, jak dobře znají kolektivní smlouvu a zákoník práce a jak tvrdě jej vymáhají. Naopak, mnoho starých harcovníků pokorně přijalo svojí roli toho, na koho zbytek společnosti vydělává, nekopali kolem sebe a snažili se hlavně moc neškodit a nějak to doklepat do důchodu. Abych byl fér, znovu opakuji, že spousta lidí pracovala úplně normálně. Přesto do očí bijící plýtvání lidským i finančním kapitálem převažovalo. Až se bude zase debatovat o snížení daní a o tom, jak se o nás musí postarat moudrý stát plný odborníků, vzpomeňte si na tento článek. Jsem stoprocentně přesvědčený, že se nejedná o ojedinělý úkaz, a že takto to vypadá skoro všude. Závěrem přidám větu, kterou mi řekla kolegyně po oznámení mého odchodu. Ta věta hovoří za vše: „Jak můžete odejít do soukromého sektoru, vždyť tam vás mohou vyhodit.“

Autor: Wasill

Zdroj: <https://pravyprostor.cz/j>